Euroopan parlamentti
2024-2029

Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunta

2025/2156(DEC)

28.1.2026

LAUSUNTO

naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnalta

talousarvion valvontavaliokunnalle

vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin virastojen talousarvioiden toteuttamisesta varainhoitovuonna 2024 – virastot
(2025/2156(DEC))

Valmistelija: Raquel García Hermida-Van Der Walle

PA_NonLegDec

LAUSUNTO

Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunta pyytää asiasta vastaavaa talousarvion valvontavaliokuntaa sisällyttämään seuraavan päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

A. ottaa huomioon, että sukupuolten tasa-arvo on yksi unionin perusarvoista ja että unioni on sitoutunut edistämään tasa-arvoa kaikissa toimissaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 8 artiklan mukaisesti ja vahvistaa näin sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisen ja sukupuolitietoisen budjetoinnin periaatteet; katsoo, että sukupuolten tasa-arvon on oltava osa jokaista EU:n toimintapolitiikkaa ja kaikkea toimintaa;

B. toteaa, että Euroopan tasa-arvoinstituutti (EIGE) perustettiin tukemaan ja vahvistamaan sukupuolten tasa-arvon edistämistä unionissa, mihin sisältyy sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistaminen kaikissa unionin toimintapolitiikoissa ja niihin perustuvissa kansallisissa toimintapolitiikoissa, sukupuoleen perustuvan syrjinnän torjuminen ja unionin kansalaisten tietoisuuden lisääminen sukupuolten tasa-arvosta, ja että se on osoittanut olevansa keskeinen ja vaikuttava toimija näissä tehtävissä; ottaa huomioon, että EIGEn vuotuinen ja monivuotinen ohjelmasuunnittelu on johdonmukaisesti vastannut unionin nykyisiä painopisteitä; ottaa huomioon, että EIGE on yhä enemmän tukenut EU:n virastoja ja elimiä sukupuolinäkökohtien sisällyttämisessä niiden ohjelmasuunnitteluun ja toimiin;

C. katsoo, että seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä kaikkiin rahoitusohjelmiin on sisällytettävä sukupuolten tasa-arvoa koskevat tavoitteet, sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistaminen ja sukupuolitietoinen budjetointi;

D. toteaa, että vuodesta 2010 EU:n tasa-arvoindeksi on kokonaisuudessaan noussut 7,9 pistettä mutta huolimatta tästä pitkän aikavälin nousujohteisesta kehityksestä vuoden 2025 tasa-arvoindeksi osoittaa, että jäsenvaltioiden edistys on ollut vähäistä ja että EU:n tulos on 63,4 pistettä, mikä tarkoittaa ainoastaan 0,8 pisteen lisäystä vuoden 2024 tasa-arvoindeksiin verrattuna; ottaa huomioon, että vuoden 2025 indeksin perusteella täyden tasa-arvon saavuttaminen EU:ssa kestää vielä vähintään 50 vuotta; toteaa, että joillakin osa-alueilla, kuten naisten terveydessä ja koulutuksessa, kehitys on pysähtynyt ja jopa kokenut takaiskuja; ottaa huomioon, että vuoden 2024 indeksi osoittaa jäsenvaltioiden välillä olevan suuria eroja (korkein pistemäärä 82,0 ja matalin 57,5), mikä tuo korostetusti esiin, että epätasa-arvoa esiintyy sitkeästi eri puolilla unionia ja että EIGEn kaltaisten virastojen jatkuvasti suorittamalle valvonnalle ja tarjoamalle tuelle on tarvetta;

E. ottaa huomioon, että sukupuolten tasa-arvoon unionissa ovat vaikuttaneet erityisesti Ukrainan sodan seuraukset, elinkustannuskriisi, josta naiset kärsivät suhteettomasti, sekä sukupuolten tasa-arvon ja naisten oikeuksien, erityisesti seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien, heikentäminen useissa jäsenvaltioissa; toteaa, että tämä syventää entisestään eriarvoisuutta ja haittaa sukupuolten tasa-arvoa;

F. ottaa huomioon, että sekä inflaatio että pitkään jatkunut alirahoitus ovat lisänneet EIGEn talousarvioon kohdistuvaa painetta ja heikentäneet EIGEn toimintavalmiuksia,

minkä seurauksena virasto kärsii henkilöstövajeesta ja toimii pysyvän taloudellisen paineen alla; ottaa huomioon, että vuonna 2022 tehdyssä ulkopuolisessa arvioinnissa tuotiin esiin vakava henkilöstövaje sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisessa ja todettiin, että EIGE pystyi vastaamaan vain neljäsosaan teknistä apua koskevista pyynnöistä; ottaa huomioon, että EIGEllä on keskeinen rooli unionin toimielinten ja jäsenvaltioiden tukemisessa sukupuolten tasa-arvon saavuttamisessa; korostaa sen vuoksi, että EIGElle on annettava riittävät ja vakaat taloudelliset ja henkilöresurssit, jotta se voi hoitaa tehtävänsä;

G. ottaa huomioon, että inflaation kiihtyminen ja Liettuan korjauskertoimen nousu ovat vaikuttaneet EIGEn palkkakustannuksiin ja luoneet merkittävän haasteen keskeisillä toiminta-aloilla, kuten sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamiseen liittyvän teknisen avun tarjoamisessa EU:n toimielimille ja jäsenvaltioille sekä sen tiedonkeruutoimissa;

H. ottaa huomioon, että EIGEn keskeisenä tehtävänä on saavuttaa sukupuolten tasa-arvo EU:ssa tekemällä tutkimusta, keräämällä ja välittämällä tietoja ja kehittämällä menetelmiä tilastojen ja tiedonkeruun parantamiseksi sekä mittaamalla sukupuolten tasa-arvon tilaa sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla; ottaa huomioon, että EIGE on edelleen parantanut sukupuolen mukaan eriteltyjen tietojen laatua ja vertailukelpoisuutta kaikkialla unionissa ja siten vahvistanut EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden saatavilla olevaa näyttöpohjaa; ottaa huomioon, että EIGE on laajentanut digitaalisia välineitään ja verkkoalustojaan ja parantanut tilastojen, menetelmäohjeiden ja käytännön resurssien saatavuutta poliittisille päättäjille ja sidosryhmille; ottaa huomioon, että EIGE on tiivistänyt yhteistyötään kansallisten tilastovirastojen ja toimivaltaisten viranomaisten kanssa; ottaa huomioon, että työllään sukupuolistuneen väkivallan torjumisessa, kuten EU:n sukupuolistunutta väkivaltaa koskeva kyselytutkimus, jonka tärkeät tulokset perustuivat 27 jäsenvaltiosta kerättyihin tietoihin, EIGE on tukenut unioni tavoitetta kehittää ennaltaehkäisevää työtä, tiedonkeruuta ja politiikkatoimien koordinointia tällä alalla;

I. ottaa huomioon, että EIGElle on annettu lisätehtäviä, jotka liittyvät äskettäin hyväksyttyjen EU:n direktiivien täytäntöönpanoon ja seurantaan, mukaan lukien pörssiyhtiöiden hallintoelinten jäsenten sukupuolijakauman tasapainottamisesta annettu direktiivi (EU) 2022/2381, miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteesta annettu direktiivi (EU) 2023/970, vanhempien ja omaistaan hoitavien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisesta annettu direktiivi (EU) 2019/1158, tasa-arvoelimiä koskevista sitovista normeista annetut direktiivit (EU) 2024/1499 ja 2024/1500 sekä naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta annettu direktiivi 2024/1385 samoin kuin EU:n liittyminen sopimuspuoleksi Euroopan neuvoston yleissopimukseen naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta, joka tunnetaan myös Istanbulin yleissopimuksena;

J. ottaa huomioon, että nämä uudet velvoitteet edellyttävät vahvempia valmiuksia lainsäädännön seurantaan, vaatimusten noudattamista koskevaan raportointiin ja tiedonkeruuseen, mukaan lukien ainakin viisi uutta väliaikaisen toimihenkilön tointa ja neljä sopimussuhteisen toimihenkilön tointa, jotka EIGE on yksilöinyt, erityisesti aiempien talousarviosyklien aikana vähennettyjen toimien palauttamiseksi; ottaa huomioon, että EU:n uudessa kyberturvallisuusasetuksessa edellytetään, että EIGE vahvistaa kyberturvallisuusjärjestelmiään muun muassa nimittämällä

kyberturvallisuusvastaavan ja suorittamalla säännöllisiä arviointeja ja tarkastuksia; toteaa, että EIGE tarvitsisi yhden sopimussuhteisen toimihenkilön (tehtäväryhmä IV) kyberturvallisuusvastaavaksi ja lisää määrärahoja näiden vaatimusten täyttämiseksi; ottaa huomioon, että EIGEn maksettavaksi tulee 200 000 euroa uuden taloushallinto-ohjelmisto SUMMAn pakollisesta hankinnasta ja että tämä vastaa lähes 15:tä prosenttia sen II osaston määrärahoista; toteaa, että tällainen menoerä talousarviossa vaikuttaa pienempiin virastoihin suhteettoman paljon; toteaa, että sukupuolten tasapuolista edustusta henkilöstössä olisi edistettävä aina ja kaikissa EU:n virastoissa kuten myös EIGEssä sukupuolisensitiivisten palvelukseenottomenettelyjen avulla;

1. muistuttaa, että EIGE perustettiin edistämään ja vahvistamaan riippumatonta tutkimusta sukupuolten tasa-arvoon liittyvissä aiheissa sekä tuottamaan tietoa ja työkaluja EU:n ja jäsenvaltioiden avuksi inklusiivisten ja sukupuolijärjestelmää muuttavien toimintapolitiikkojen suunnitteluun, ja toteaa, että tällaiset toimintapolitiikat pureutuvat sukupuolten epätasa-arvon perimmäisiin syihin haastamalla syrjiviä normeja, vallan epätasaista jakautumista ja haitallisia käytäntöjä ja pyrkivät muuttamaan yhteiskunnan asenteita ja käytöstä kohti aitoa sukupuolten tasa-arvoa ja valtavirtaistamaan sukupuolten tasa-arvon kaikissa niiden politiikoissa; toteaa, että on tärkeää, että saatavilla on luotettavia sukupuolen mukaan eriteltyjä tietoja, jotta päätöksenteko voi perustua näyttöön; korostaa, että unionin on kiireellisesti edistettävä sukupuolten tasa-arvoa ottaen huomioon meneillään olevat kriisit, kuten sodat ja ilmastokriisi; korostaa lisäksi, että sukupuolten tasa-arvoa vastustavat ja demokratiavastaiset liikkeet ovat aiheuttaneet sukupuolten tasa-arvon etenemiselle takaiskuja;

2. suhtautuu myönteisesti EIGEn sekä naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan (FEMM) jatkuvaan yhteistyöhön, erityisesti tasa-arvoinstituutin panokseen valiokunnan meneillään oleviin toimiin, jotka koskevat sukupuolistunutta väkivaltaa, työ- ja yksityiselämän tasapainoa, sukupuolten välistä palkka- ja eläke-eroa, kriisien vaikutusta naisiin, sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamista ja sukupuolitietoista budjetointia; panee merkille arvokkaan panoksen, jonka EIGE voi tarjota kaikille Euroopan parlamentin valiokunnille ja muille EU:n virastoille, jotta sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistaminen sisällytetään paremmin kaikkeen EU:n politiikkaan;

3. toistaa parlamentin pyynnön lisätä EIGEn rahoitusta ja henkilöstömäärää, koska teknistä apua koskevien pyyntöjen määrä on kasvanut samoin kuin toimintakustannukset; kehottaa siksi komissiota esittämään virastolle riittäviä varoja, jotta se voi toteuttaa tehtävänsä ja vastata asiantuntemuksen kasvavaan kysyntään ja jotta varmistetaan toiminnan jatkuvuus ja vahvistetaan viraston analyysi- ja koordinointivalmiuksia; kehottaa lisäämään EIGEn nykyistä henkilöstötaulukkoa 17 prosentilla, jotta voidaan ottaa huomioon vähintään viiden uuden väliaikaisen toimihenkilön (AD) toimen ja neljän uuden sopimussuhteisen toimihenkilön toimen tarve samoin kuin kyberturvallisuuteen, tietosuojaan ja uusien lainsäädännöllisten velvoitteiden täytäntöönpanoon erikoistuneiden toimien tarve; painottaa, että EIGEn henkilöstön työkuorma on tällä hetkellä liian suuri ja sitä olisi kevennettävä; kehottaa laatimaan EIGElle ennakoitavan ja vakaan monivuotisen talousarvion, jotta vähennetään toistuvia määrärahasiirtoja, mahdollistetaan pitkän aikavälin suunnittelu ja tutkimustyö ja varmistetaan terve ja tuottava työympäristö;

4. panee merkille, että EIGEn työohjelmaa koskeva talousarvion toteutusaste on jatkuvasti pysynyt 95 prosentissa ja se on saavuttanut sille tarkistetussa vuosien 2024–2026 ohjelma-asiakirjassa asetetut tavoitteet huolimatta henkilöstövajeesta ja määrärahasiirtojen suuresta määrästä; toteaa lisäksi Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vahvistaneen, että EIGEn tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot sen taloudellisesta asemasta;

5. korostaa, että EIGE saavutti vuonna 2024 strategiset tavoitteensa edistää paremmin tietoon ja näyttöön perustuvaa politiikkaa ja päätöksentekoa, jotta saavutetaan sukupuolten tasa-arvo ja torjutaan sukupuoleen perustuvaa syrjintää, tuetaan sukupuolinäkökulman sisällyttämistä EU:n politiikkoihin ja niihin perustuviin kansallisiin politiikkoihin ja edistetään tehokkaasti sukupuolten tasa-arvoa keskeisten sidosryhmien ja kohderyhmien keskuudessa; korostaa lisäksi, että nämä saavutukset saatiin aikaan rakenteellisesta henkilöstövajeesta huolimatta, mikä vahvistaa sen, että toiminnan tuloksellisuuden turvaamiseksi myös tulevaisuudessa tarvitaan lisäresursseja;

6. varoittaa, että ilman kohdennettua lisähenkilöstöä ja kohdennettuja lisäinvestointeja EIGE ei ehkä pysty täyttämään vastikään voimaantulleeseen lainsäädäntöön perustuvia oikeudellisia velvoitteitaan tai vastaamaan uusista toimintapoliittisista aloitteista johtuviin lisääntyviin vaatimuksiin; korostaa, että SUMMAn hankinnan kaltaiset talousarvioon kohdistuvat vaatimukset kiristävät EIGEn talousarviota entisestään; tähdentää, että lisämäärärahoissa on otettava huomioon pakolliset menoerät hankinnoista, jotka virastojen odotetaan tekevän; kehottaa varmistamaan seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä EIGEn vakaan ja vahvistetun talousarvion, koska se on yksi sukupuolten tasa-arvon prioriteeteista, ja varmistamaan, että EIGE voi edelleen tarjota laadukasta tutkimusta, tietoa ja toimintapoliittista tukea kaikissa unionin painopisteissä;

7. toteaa kantanaan, että vastuuvapaus voidaan myöntää Euroopan tasa-arvoinstituutin johtajalle instituutin talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2024.

LIITE: ILMOITUS SAADUISTA TIEDOISTA

Valmistelija ilmoittaa yksinomaisella vastuullaan, ettei hän ole sisällyttänyt lausuntoonsa mitään tietoja pakollisesta avoimuusrekisteristä tehdyn toimielinten välisen sopimuksen[1] soveltamisalaan kuuluvilta edunvalvojilta tai kolmansien maiden viranomaisten edustajilta, mukaan lukien niiden diplomaattiset edustustot ja suurlähetystöt, jotka olisi mainittava tässä liitteessä työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti.

[1] Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission toimielinten välinen sopimus, tehty 20. toukokuuta 2021, pakollisesta avoimuusrekisteristä (EUVL L 207, 11.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA

Hyväksytty (pvä)	27.1.2026
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 24 –: 9 0: 1

LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA

24	+
PPE	Rosa Estaràs Ferragut, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Verena Mertens, Mirosława Nykiel, Giusi Princi, Maria Walsh
Renew	Abir Al-Sahlani, Raquel García Hermida-Van Der Walle, Lucia Yar, Dainius Žalimas
S&D	Gabriela Firea, Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Maria Noichl, Joanna Scheuring-Wielgus, Cecilia Strada, Marko Vešligaj
The Left	Hanna Gedin, Irene Montero, Carolina Morace
Verts/ALE	Mélissa Camara, Alexandra Geese, Benedetta Scuderi

9	-
ECR	Chiara Gemma, Beatrice Timgren
ESN	Christine Anderson
NI	Fernand Kartheiser
PfE	Mathilde Androuët, Mireia Borrás Pabón, Elisabeth Dieringer, Margarita de la Pisa Carrión, Anders Vistisen

1	0
NI	Judita Laššáková

Symbolien selitys:
+ : puolesta
- : vastaan
0 : tyhjää